

De Minister van Veiligheid en Justitie
Mr. I. W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

1 december 2011

Excellentie,

Betreft: consultatie naar aanleiding van het voorstel van wet dat ziet op de aanvulling van boek 7 van het Burgerlijk Wetboek met een nieuwe Afdeling 7.2a.2 en met de nieuwe titels 7.2b en 7.2c (consumentenkredietovereenkomsten, goederenkrediet en geldlening)

Inleiding

De Nederlandse Thuiswinkel Organisatie (Thuiswinkel.org) is de belangenorganisatie voor bedrijven die via internet, catalogus en post producten en diensten verkopen aan consumenten. Een aantal van onze leden (H&M, Klingel, OTTO, Neckermann en Wehkamp), verstrekken klanten daarbij de mogelijkheid hun aanschaf gespreid af te betalen. Daarbij gaat het om kredieten tot maximaal € 5000.

Thuiswinkel.org wil hierbij graag reageren op het voorstel van wet dat ziet op de aanvulling van boek 7 van het Burgerlijk Wetboek met een nieuwe Afdeling 7.2a.2 en met de nieuwe titels 7.2b en 7.2c (consumentenkredietovereenkomsten, goederenkrediet en geldlening), hierna de “concept regeling”, die ter consultatie voorligt.

Opmerking ten aanzien van het ontwerp

In het algemeen ondersteunt Thuiswinkel.org de inhoud van de concept regeling die ziet op de integratie van de Wet op het consumentenkrediet in het Burgerlijk Wetboek. Thuiswinkel.org maakt echter wel graag alvast van de mogelijkheid gebruik om in te gaan op Artikel VI van de concept regeling, dat aanpassing aankondigt van andere wetten, waaronder specifiek begrepen artikel 1:88 lid 1 onder d van het Burgerlijk Wetboek.

Voor (alle) kopen op afbetaling is op dit moment op grond artikel 1: 88 lid 1 onder d jo. 1:80b BW¹ toestemming nodig van de andere echtgenoot/geregistreerd partner. Deze bepaling heeft tot doel het gezin te beschermen.

¹ Volgens deze artikelen behoeft een echtgenoot of geregistreerd partner de toestemming van de andere echtgenoot voor de volgende rechtshandelingen:

a. overeenkomsten strekkende tot vervreemding, bezwaring of ingebruikgeving en rechtshandelingen strekkende tot beëindiging van het gebruik van een door de echtgenoten tezamen of door de andere echtgenoot alleen bewoonde woning of van zaken die bij een zodanige woning of tot de inboedel daarvan behoren;

Teneinde het gezin effectief te beschermen zou naar mening van Thuiswinkel.org alleen toestemming moeten worden gevraagd voor die koopovereenkomsten die een echte impact hebben op de economie van het gezin. In het geval van Thuiswinkel.org is het bedrag dat per maand moet worden afbetaald vaak gering en ontberen veel koopovereenkomsten op afbetaling dus een dergelijke impact. De toestemming lijkt in dergelijke gevallen dan ook niet nodig en wordt ervaren als een disproportionele administratieve last voor de aanbieder.

De koop op afbetaling is bovendien de enige vorm van krediet waarvoor nu toestemming is vereist. Er zijn vele andere soorten kredietvormen denkbaar die wel echte impact hebben op de gezinsfinanciën maar waarvoor geen toestemming hoeft te worden gevraagd.²

Dit brengt de inconsistente situatie mee dat voor het afbetalen van de koop van een wasmachine voor €15 per maand wél toestemming moet worden gevraagd maar géén toestemming nodig is voor bijvoorbeeld (i) het afsluiten van een duur (telefoon)abonnement, (ii) het boeken van een (onbetaalbare) vakantie of (iii) het afsluiten van een (te hoge) persoonlijke lening, zoals door middel van een creditcard.³ Dit terwijl de man/vrouw zich door laatst genoemde handelingen veel eerder ten nadele van het gezin in de schulden kan steken.

Toestemmingsvereiste in wetshistorisch perspectief

De hierboven gesignaleerde inconsistentie is te verklaren als een rudiment van het toestemmingsvereiste dat in 1936 werd ingevoerd met als doel de gehuwde vrouw enige zeggenschap te geven, namelijk voor de koop op afbetaling van (slechts) producten 'welke kennelijk de behoeften der huishouding betreffen'.⁴

Was de wetgever geheel consequent geweest dan had hij dit toestemmingsvereiste al afgeschaft toen de vrouw in 1956 volledig handelingsbekwaam werd.⁵ Maar, hoewel achterhaald en overbodig, werd het artikel destijds wegens een ommissie van de wetgever, niet in stand gelaten.

Enige consistentie werd wel aangebracht toen het toestemmingsvereiste met de komst van het nieuw BW in 1992 van toepassing werd verklaard op *elke* koop die op afbetaling werd gedaan⁶ aangezien 'het gevaar is gelegen in de aard van de koop op afbetaling als zodanig, niet in het soort zaken dat men koopt'.⁷

Opmerking verdient overigens wel dat het initiële doel, namelijk het creëren van medezeggenschap van de handelingsonbekwame gehuwde vrouw in de loop van de wetsgeschiedenis dus werd vervangen door het belang gelegen in de gezinsbescherming.

b. giften, met uitzondering van de gebruikelijke, niet bovenmatige;

c. overeenkomsten die er toe strekken dat hij, anders dan in de normale uitoefening van zijn beroep of bedrijf, zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt, of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van de derde verbindt;

d. overeenkomsten van koop op afbetaling, behalve van zaken welke kennelijk uitsluitend of hoofdzakelijk ten behoeve van de normale uitoefening van zijn beroep of bedrijf strekken.

² Het beperkte bereik van het toestemmingsvereiste stamt uit de tijd van de handelingsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw. Teneinde 'de rechten van den man als hoofd der echtvereniging' niet aan te tasten diende de toestemming beperkt te blijven tot overeenkomsten op 'het terrein der huishouding' (Handelingen der Staten-Generaal. Bijlagen 1935-1936, 70.1, p. 11). Nu man en vrouw gelijk zijn voor de wet lijkt dit beperkte bereik achterhaald.

³ Zie Pitlo/Van der Burgh/Doek, *Het Nederlands Burgerlijk Wetboek, Personen- en Familierecht* (2002), p. 149: 'Creditcards, winkel-kredietkaarten (Bijenkorf, V&D enzovoort) en dergelijke vallen niet onder art. 88. Men koopt immers niet op afbetaling, maar men betaalt contact zij het met (elektronische) gelden die door de kredietmaatschappij aan de koper worden uitgeleend (voorgeschooten).'

⁴ Handelingen der Staten-Generaal. Bijlagen 1935-1936, 70.1, p. 11

⁵ Wet van 14 juni 1956, Stb. 1956, 343 tot opheffing van de handelingsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw.

⁶ tenzij die ten behoeve van beroep of bedrijf van een der echtgenoten zijn aangegaan

⁷ A.R. Bloembergen, 'De artikelen 1.6.7-1.6.7b Nieuw B.W.', *WPNR* 4903

Aanbeveling aan de wetgever

Zonder dat het concrete resultaat van deze 'gezinsbescherming' wordt verontachtzaamd, heeft de wetgever nu de mogelijkheid om de hierboven gesignaleerde inconsistentie verder te vereffenen door de voorwaarden voor het aangaan van een koop op afbetaling in de praktijk beter te laten aansluiten bij de voorwaarden voor het aangaan van andere vormen van krediet.

Dit kan door het archaïsche toestemmingsvereiste alleen van toepassing te verklaren op die koopovereenkomsten die een echte impact hebben op de economie van het gezin. Aangesloten zou in dat geval kunnen worden bij de norm uit artikel 41 jo 23 Wft, die kredieten waarvan de krediet som minder dan € 1.000 bedraagt, als niet impactvol heeft bepaald.

Een dergelijke aanpak past overigens ook in streven dat de wetgever uit in de Memorie van Toelichting bij de concept regeling; het tegemoet komen aan de behoefte om de op dit punt bestaande regels te verminderen of te versoepelen en beter op elkaar af te stemmen, waarbij vooral is gestreefd naar vermindering van dwingend recht.

Deze reactie mag openbaar worden gemaakt.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, reading 'Wijnand Jongen'.

Wijnand Jongen
Directeur Thuiswinkel.org